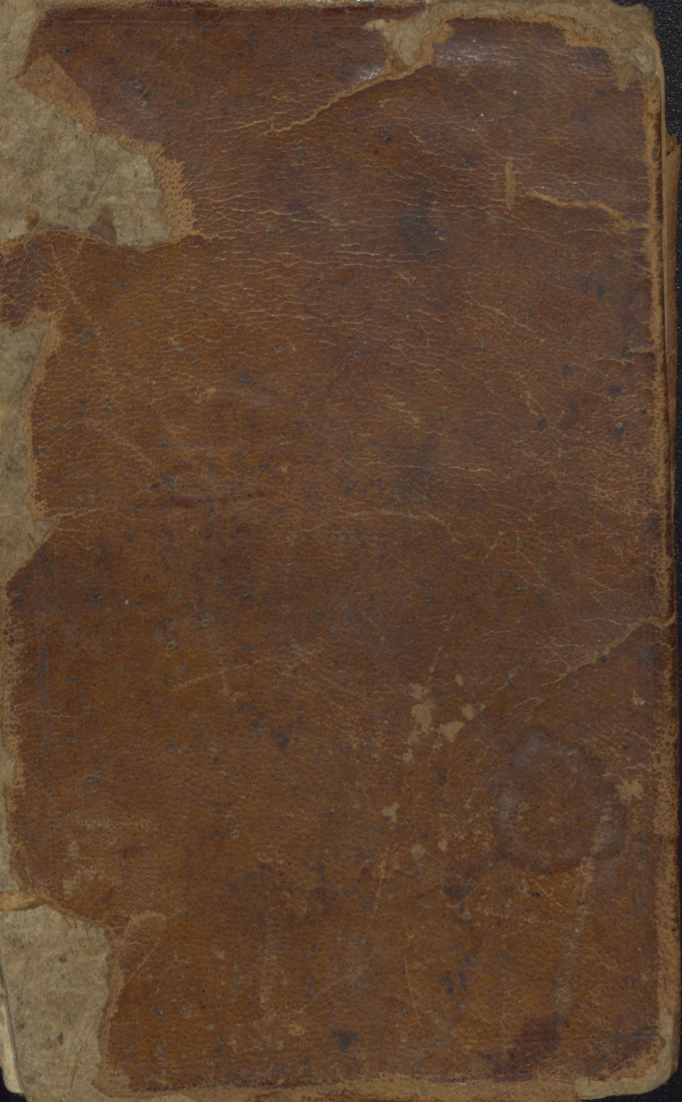

Crudelis mater magis, an puer improbus ille
Improbus ille puer; Crudelis tu quoque mater
whether the worst the child accurs'd or
else the Cruel mother
the mother worst the child
accurst, as bad the one as the other

RHETORICES ELEMENTA, QUÆSTIONIBUS ET RESPONSIONIBUS *EXPLICATA:*

Quæ ità formantur, ut *Quæstionibus* prorsus omissis, vel neglectis, *Responsiones* solummodò integram *Rhetorices* Institutionem Tyronibus exhibeant.

Per GUIL. DUGARD.
In Usum Scholæ *Mercatorum-Scissorum.*

Editio Quarto-decima.

Danda opera est, ut post hæc initia, *ad* incrementa *quoque veniatur.* Cypr. lib. 1. Epist. 5.

LONDINI;
Excudebat *J. W.* pro *J. Philips, H. Rhodes,* and *J. Taylor.* 1712.

DIGNISSIMIS,

SPECTATISSIMIS,

Ornatissimisque Viris,

MAGISTRO,

Guardianis, & Assistentibus

Amplissimæ Societatis

MERCATORUM SCISSORUM,

Benignissimis

Literarum Patronis,

Hunc *Rhetorices* Libellulum qualem qualem, in Juventutis gratiam concinnatum,

In perpetuum Observantiæ μνημόσυνον

D. D. D.

Societatis Vestræ

Cultor Humillimus,

GUIL. DUGARD.

TYRONI RHETORICES STUDIOSO.

TE monitum velim, nobis in animo non fuiſſe, omnia, quæ de *RHETORICES* Arte tradi ſolent (ſtudio enim multa omittimus) præcepta perſequi: Sed præcipua & maximi uſus Elementa, quæ Tyronibus ſufficere arbitramur, in Compendium ſolummodò redigere, & ad juniorum captum per * Ἐρωτήματα adeò planè & dilucidè accommodare, ut & ipſi Socios mutuis Interrogationibus utiliter exercere valeant, & minùs fatigent Præceptorem. Creſcente ætate & judicio majorum gentium Rhetorices, qui hæc omnia accuratiùs tractant, adire licebit: his interea temporis, qualia qualia ſunt, Tyronibus fortaſsè, quibus ſolùm inſerviunt, non ingrata, ſi libet, utere.

* *Quæſtiunculas.*

Iſtud porrò animadvertendum eſt; Quæſtiunculas haſce, maximam partem,

ad *Caroli Butleri* (τοῦ μακαρίτου) Rhetoricen (quæ vulgò in Scholis teritur) formari, adeò ut nihil ferè in his καινοϖρεπὲς occurrat, quod vel in eo non inveniri, vel ad eum non commodè referri posse videatur. Me ab aliis equidem nonnulla, ab illo verò omnia sumpsisse non diffiteor: Ingenui enim *pudoris* est (ut cum *Plinio* loquar *fateri per quos perfecerit*. *Butlerus Talæum* quàm plurimis emendavit: Istiusmodi Quæstiunculæ (nisi meum me fallat augurium) *Butlerum* ipsum & faciliorem, & teneræ ætatis ingenio longè accommodatiorem reddent. Vix enim sine cortice supposito natabunt pueri, quorum captui se submittere juventutis formatores necesse est. His igitur delibatis, *Butlerum* ipsum, siquâ de re hæsitaveris consule.

Rheto-

Rhetorices Elementa.

CAP. I.

Quæst. 1. *Quid est Rhetorica?*

RHETORICA est ars ornatè dicendi.

2. *Quot sunt partes Rhetorices?*

Partes Rhetorices duæ sunt: { Elocutio, & Pronunciatio. *v. c.* 20.

3. *Quid est Elocutio?*

ELOCUTIO est interna exornatio Orationis

Quare dicitur *Interna?*

Dicitur Interna *ad differentiam Pronunciationis, quæ est externa exornatio Orationis.*

4. *Quotuplex est Elocutio?*

Elocutio duplex est: { Tropus, aut Figura. *Vid. Quæst.* 46.

5. *Quid est Tropus?*

TROPUS est Elocutio, quâ vox à nativâ significatione in aliam immutatur.

6. *Quot in Tropo sunt consideranda?*

In Tropo duo sunt consideranda: { 1. Affectiones, & 2. Genera.

7. *Quot sunt Tropi Affectiones?*

Affectiones Tropi sunt quatuor: { Catachresis. Hyperbole. Metalepsis. Allegoria.

8. *Quid est Catachresis?*

CATACHRESIS est durior & injucundior verbi immutatio, cùm scilicet nomen aliquod pro alio ponitur, in cujus locum non deductum esse, sed irruisse; non precario, sed vi venisse videatur: ut, *Virg.* Eclog. 7.

Vir gregis ipse caper deerraverat——i. e. *Dux gregis. Capitis nives*, i. e. *cani capilli.*

9. *Quid est Hyperbole?*

HYPERBOLE est mentiens superjectio sive audacior Tropi superiatio, quæ augendo vel minuendo superat fidem.

N. B. *Mentitur Hyperbole sed non mendacio fallit.*

10. *Quotuplex est Hyperbole?*

Hyperbole duplex est: { Auxesis, aut Meiosis.

11. *Quid est Auxesis?*

AUXESIS est, cum augendi aliquid & amplificandi gratia, verbum gravius, Proprii loco substituimus: ut, cum *liberalem, magnificum*; *severum, sævum*; *improbum, sacrilegum* dicimus.

12. *Quid est Meiosis?*

MEIOSIS [ceu Tapeinosis] est, cùm minuendi & extenuandi causa, leviore utimur vocabulo, quam res postulat: ut, cùm *adulatorem*, *blandum* & *affabilem*; *prodigum* aut *audacem*, *liberalem* aut *fortem* nuncupamus.

13. *Quid est Metalepsis?*

METALEPSIS est Tropi in uno verbo multiplicatio; quando nempe ex improprio significatur primo improprium; tum ex improprio illo forte aliud improprium; atque ita deinceps, donec ad proprium veniatur, intercedente medio gradu transitum præbente: ut, *Virg.* Ecl. 1.

Post aliquos mea regna videns, mirabor aristas.

Hic per *aristas*, *spicas* [per Synecdochen Membri;] per *spicas*, *segetes* [per Synecdochen itidem Membri;] per *segetes*, *æstates* [per Metonymiam Subjecti pro Adjuncto:] per *æstates*, *annos*, [per Synedochen Membri,] intelligimus.

14. *Quid est Allegoria?*

ALLEGORIA est Tropi continuatio; ubi nimirum

ejusdem

ejusdem generis Tropi plures conjunguntur: ut, Ter. *Sine Cerere & Libero friget Venus*; i. e. *sine pane & vino friget amor.*

15. *Quid tenendum est in Allegoriâ?*

In Allegoriâ tenendum est illud, ut quo ex genere rerum cœperis, eodem desinas: secus inconsequentia fœdissima fuerit.

CAP. II.

16. *Quot sunt Tropi Genera?*

TROPI Genera sunt quatuor. { Metonymia, Ironia, Metaphora, & Synecdoche.

METONYMIA est Tropus Causæ ad Effectum, Subjecti ad Adjunctum; vel contrà, *i. e.* Effecti ad Causam, vel Adjuncti ad Subjectum.

18. *Quid est Causa?*

Causa est, cujus vi res est.

19. *Quotuplex est Causa?*

Causa est quadruplex { 1. Efficiens, à quâ; 2. Materia, ex quâ; 3. Forma, per quam; 4. Finis, propter quam } res est.

Quarum duæ tantum priores hic locum habent,

20. *Metonymia Causæ quotuplex est?*

Metonymia Causæ duplex est, { Efficientis, aut Materiæ.

21. *Quid est Metonymia Efficientis?*

METONYMIA EFFICIENTIS est, cùm Inventor & Author pro ipsis effectis rebus usurpantur: ut, *Mars* pro *prælio*; *Vulcanus* pro *igne*; *Neptunus* pro *mari*; *Ceres* pro *pane*; *Bacchus* pro *vino*; *Venus* pro *amore*; *Livius* pro *historiâ à* Livio *conscriptâ, &c.* ut, Ter.

Sine Cerere & Libero *friget* Venus, i. e. *sine pane & vino friget amor.*

Lego Virgilium, *i. e.* Virgilii *opus.*
Sic etiam ponitur Instrumentum pro re effectâ: ut, *Lingua* pro *sermone*; *Manus* pro *scripturâ*; *Gladius* pro *cæde*; *Arma* pro *bello*.

22. *Quid est Metonymia Materiæ?*

METONYMIA MATERIÆ est, cùm nomen Materiæ pro Effecto ponitur; ut *Æs*, *argentum*, *aurum*, pro *æreis*, *argenteis*, vel *aureis nummis*; *Ferrum* pro *gladio*; *Pinus*, *abies* pro *navi*. Hor. ep. 2. lib. 2.

Non domus & fundus, non æris *acervus &* auri
Ægroto domini deduxit corpore febres.

CAP. III.

Quid est Metonymia Effecti?

METONYMIA EFFECTI est, cùm ex Effectis Efficiens significatur; ut, *Victoria nature* insolens *&* superba *est*; i. e. *insolentes & superbos reddit*. *Mors* pallida, *quæ pallidos reddit*.

N. B. Effectum *est, quod à causâ efficiente pendet.* Sic ponitur *scelus* pro *scelestus*, *scelerum machinator*. *Opus* pro *Autore*:

Quas meruit pœnas jam dedit illud Opus;
i. e. Ovidius, *illius* Operis *Autor*.

CAP. IV.

24. *Quid est Metonymia Subjecti?*

METONYMIA SUBJECTI est, cùm nomen proprium rei subjectæ ad significandam rem adjunctam traducitur.

N. B. Subjectum *dicitur illud, cui aliquid quocunque modo aut inest, aut adhæret.*

25. *Quot modis fit Metonymia Subjecti?*

METONYMIA SUBJECTI fit novem modis; cùm scilicet ponitur

Subjectum pro Accidente inhærente: ut,
Non tu plus cernis, sed plus temerarius audes,

Nec

Nec tibi plus cordis, *sed minus* oris *inest.*

Ubi *Cor* pro *prudentiâ*, quæ sedem habet in corde, (unde *prudentes cordati* dicuntur:) *os* pro *pudore*, qui se *ore*, i, e. *vultu* prodit.

2. Continens pro re contentâ. Sic *poculum* pro *potu*; *Crumena* pro *nummis*, &c.

3. Locus pro incolis: ut *urbs* pro *civibus*.

Invadunt urbem *somno vinoque sepultam.*

4. Locus pro rebus in loco gestis: ut, Cic. de Orat. *Age vero, ne semper forum, subsellia, rostra, curiamque mediteris*; id est, *actiones Rhetoricas in Foro, &c.*

5. *Sic per* Academiam, Lycæum, Tusculanum [*suburbanum illud Gymnasium*] *intelligimus Doctrinam celebratam in* Academia *à Platone, in* Lycæo *ab Aristotele, in* Tusculano *à Cicerone.*

Possessor pro re possessâ: ut,

———*Jam proximus ardet*

Ucalegon——— i. e. *Ucalegonis domus.*

Apud me, i. e. *Domi meæ.*

6. Dux pro exercitu: ut, Annibal *victus*, i. e. *Annibalis exercitus.*

7. Patronus, vel Advocatus, pro Cliente: ut, Cic. pro Cæcin. *Restituisse te dixit? Nego* me *edicto Prætoris restitutum esse.*

8. Res, quæ in tempore fit, pro ipso tempore: ut, *Messis* pro *æstate*. Vir. Ecl. 5.

Ante focum, si frigus erit; si messis, *in umbrâ.*

9. Nomen rei signatæ pro signo: ut, Virg. Ecl. 3. Orphea *quæ in medio posuit*, sylvasq; *sequentes*, i. e. *Cælatos Orpheos*, & *sylvarum imagines.*

CAP. VI.

26. *Quid est Metonymia Adjuncti?*

METONYMIA ADJUNCTI est, cùm ex adjunctis res subjectæ significantur.

N. B. Adjunctum *dicitur, quicquid alteri rei quocunque modo adhæret, aut cui aliquid quocunqu modo subjicitur.*

Quot modis fit?

METONYMIA ADJUNCTI fit octo modis:

1. Cùm nomina Virtutum ipsarum pro bonis viris, & Vitiorum pro malis, & multarum aliarum rerum pro personis, quibus adjunctæ sunt, usurpantur, ut, *Ex hac parte* pudor *pugnat, illinc petulantia.* Ubi *pudor* pro *pudicis*, *petulantia* pro *petulantibus* ponitur, *&c.* Horat.

   Virtutem *præsentem odimus*——id est *viros bonos.*

2. Res contenta pro continente: ut, *Virg.Æn.* 1.——Vina *coronat*, i. e. *pateram vina continentem.*

3. Adjunctum temporis pro subjectis: ut, Æn. 1.

   Aspera tum positis mitescent secula *bellis*, i. e. *homines, qui istis seculis vixerint. Temeritas est* florentis ætatis, *Prudentia* senectutis; i. e. *juvenum & senum.*

4. Signum Pro re significatâ: ut, *Sceptrum* pro *Regno*; *Fasces* pro *Magistratu*; *Toga* pro *pace*; *Arma* pro *bello*, &c.

5. Res locata pro loco: ut, *Te quæsivimus omnibus* libellis, i. e. *bibliothecis. Ludus* pro *Circo.*

6. Antecedens pro Consequente: ut, *discumbere* pro *cænare*: *audire* vel *auscultare* pro *obtemperare*: *fuimus Troes*, pro *non amplius sumus*: *vixit*, i. e. *mortuus est.*

7. Consequens pro Antecedente: ut, *sepultus est*, pro *mortuus est*; *Evigilavit*, pro *dormitat.*

8. Connexum vel concomitans unum pro altero: ut, *pedes tegere*, pro *alvum levare*: Annibal *ibi moratur*, pro *exercitus* Annibalis.

CAP. VI.

28. *Quid est Ironia?*

IRONIA est Tropus ab Opposito ad Oppositum.

29. *Quomodo percipitur Ironia?*

Percipitur Ironia tribus modis: vel (1) *Pronuntiatione*; vel (2) *Persona*; vel (3) *Rei natura*: nam siqua earum dissentit à verbis, apparet mentem etiam iisdem dissentire.

30. *Quotuplicia sunt Opposita?*

Opposita sunt duplicia: { Disparata, & Contraria.

31. *Disparata quænam sunt?*

Disparata sunt res quælibet natura diversæ: ut *Homo, lapis, liber, canis*, &c. ideóque unum multis pariter opponitur.

32. *Contraria quænam sunt?*

Contraria sunt res sibi invicem naturâ repugnantes: ut, *Lux* & *tenebræ*; *calor* & *frigus*: ideóq; unum uni pariter opponitur.

32. *Quid est Ironia à Disparato?*

IRONIA à DISPARATO, est quando de personâ aliâ quidpiam dicitur, de aliâ intelligitur; sive affirmatum de utrâque, sive negatum de alterâ.

Affirmatum de utrâque: ut, *Ecl.* 3.

Tum credo cum me arbustum videre Miconis
Atque mala vites incidere falce novellas.

Ubi per *me* intelligit Damætam, seipsum nominans Menalcas.

Negatum de alterâ: ut, *Ovid*, Metam. 13. —

Nec in his quisquam damnatus & exul.

Ubi Ulysses Ajacem taxans, negat quenquam sui generis damnatum & exulem fuisse; sed illud tacitè Ajaci exprobrat, cujus pater Telamon & patruus Peleus, quòd Phocam tertium fratrem trucidassent, exulabant.

33. *Quid est Ironia à Contrario?*

IRONIA a CONTRARIO est, quando ex contrario contrarium significatur: ut, Ter. O *salve, bone vir, curasti probè*: i. e. *pessimè, curasti negligenter.*

34. *Quid est Paraleipsis?*

PARALEIPSIS est Ironiæ species, quâ affirmamus nos ea pæterire, quæ tamen maxime dicimus: Ejus Formulæ sunt; *Prætereo, mitto, taceo, sileo, relinquo, omitto, missa facio, prætermitto, relinquam, concedam*, &c. ut Cic. *Mitto*, illam primam libidinis injuriam; *mitto* nefarias generi nuptias: *mitto* cupiditate matris expulsam matrimonio filiam.

Hic simulatè quædam dicuntur prætermitti quæ tamen disserte memorantur.

35. *Quid est Apophasis?*

APOPHASIS est Ironiæ species, quâ negamus nos dicere aut facere quod maximè dicimus aut facimus: aut, Cic. Vir. 1. *Nec ea dico, quæ si dicam tamen infirmare non possis.*

CAP. VII.

36. *Quid est Metaphora?*

METAPHORA est Tropus à simili ad simile.

Nihil est autem in rerum naturâ unde simile duci non potest, indidémque ideo & Metaphora: ut, *Princeps, caput Reipublicæ.*

37. *Quot sum Classes illarum rerum à quibus ducitur Metaphora?*

I. A rebus sacris & divinis: ut, *Homo homini Deus.*
II. Cœlestibus: ut, *Virgilius Poetarum, Sol.*
III. Ab Elementis: ut, *Invidiæ flamma, Eloquentiæ flumen.*

Octo præcipuè ſunt Claſſes illarum rerum à quibus ducitur Metaphora:

IV. A Meteoris: ut, *Fulmen Orationis.*

V. A Mineralibus: ut, *Aurea ſecula. Ferreum pectus.*

VI. A Vegetalibus: ut, *Flos Nobilitatis.*

VII. Ab Animalibus: ut, *Angliæ Inſularum ocellus.* Latrant *Oratores, non loquuntur.*

VIII. A rebus Artificialibus: ut, *Appion Cymbalum mundi,* ſic dictus ob garrulitatem. Sic dicimus; *Limare ſcriptum, Expolire Orationem, Amicitiam diſſuere,* &c.

C A P. VIII.

38. *Quid eſt Synecdoche?*

SYNECDOCHE eſt Tropus Partis ad Totum; contrâ, *i. e.* Totius ad partem.

39. *Quotuplex eſt Pars?*

Pars duplex eſt: { Membrum, vel Species.

40. *Quid eſt Synecdoche Membri?*

SYNECDOCHE MEMBRI eſt, quando ex Membro Integrum ſignificatur: ut, *tectum* pro *domo*; *Ridiculum caput* pro *faceto & lepido homine*; *Mucro* pro *gladio*; *Dux* pro *exercitu*; *Anima* pro *homine.* Sic Numerus Singularis pro Plurali ponitur: ut,

† Hoſtis *habet muros, ruit alto à culmine Troja.* [pro † *Hoſtes.*] Romanus ſedendo vincit.

N. B. Numerus Singularis eſt pars ſeu membrum Pluralis, non ſpecies: præſertim cùm ex Unitatibus, tanquam ex particulis, multitudo omnis conſtituitur.

41. *Quid eſt Synecdoche Speciei?*

SYNECDOCHE SPECIEI eſt, quando ex Specie ſignificatur Genus: ut, cùm ponitur *Ariſtides* pro *Juſto*: *Cræſus* pro *Divite*, *Mecænas* pro *Patrono.* Sic infinitum

infinitum numerum dicimus pro magno: ut, † *Sexcenta licet ejusmodi proferre.*

[† Sexcenta] *Species numeri magni pro numero magno in genere.*

C A P. IX.

42. *Quid est Synechdoche Totius.*

SYNECHDOCHE TOTIUS est, quando ex Toto Pars significatur.

43. *Quotuplex est Totum?*

Totum est duplex: { Integrum, vel Genus.

44. *Quid est Synechdoche Integri?*

SYNECDOCHE INTEGRI est, quando ex Integro significatur Membrum: ut,

Pabula *gustassent Trojæ*, Xanthúmq; *bibissent*; i. e. *partem pabuli, partem Xanthi fluvii.*

Sic Numerus Pluralis pro Singulari; ut *Nos populo imposuimus, & Oratores visi sumus,* Ubi de se tantùm loquitur Orator.

45. *Quid est Synechdoche Generis?*

SYNECHDOCHE GENERIS est, quando ex Genere significatur Species: ut *Homo* pro *Catilina*; *Virtus* pro *Fortitudine*; *Poeta* pro *Homero*, aut *Virgilio*; *Orator* pro *Demosthene*, aut *Tullio.*

Sic, cùm *vixisse* & *fuisse* dicimus, quæ jam mortua esse, & non existere intelligimus; ———

Fuimus *Troes*, fuit *Ilium & ingens Gloria Teucrorum.*———

Hactenus de Tropis. *Vid. supr.* Quæst. 5.

C A P. X.

46. *Quid est Figura?*

FIGURA est Elocutio, quà Orationis habitus à rectâ & simplici consuetudine mutatur.

47. *Quo-*

47. Quotuplex est Figura?

Figura duplex est: { Dictionis, vel
Sententiæ. *Vid. Quæst. 75.*

48 Quid est Figura Dictionis?

FIGURA DICTIONIS est, quâ Oratio figuratur dictionibus aptè, & jucundè inter sese resonantibus.

49. Quotuplex est Figura Dictionis?

Figura Dictionis duplex est, vel in sonorum { Dimensione, vel
Repetitione, *Vid. Qu. 65.*

50. Quid est Figura in Dimensione?

FIGURA in DIMENSIONE est suavis ille sonorum in oratione Numerus.

51. Quotuplex est Numerus?

Numerus duplex est: { Poeticus, vel
Oratorius. *Vid. Qu. 62.*

52. Quid est Numerus Poeticus?

NUMERUS POETICUS est, qui perpetuis certorum spatiorum legibus astringitur.

53. Quotuplex est Numerus Poeticus?

Numerus Poeticus duplex est: { Rhythmus, aut
Metrum.

54. Quid est Rhythmus?

RHYTHMUS est Numerus Poeticus certum syllabarum numerum, nullâ habitâ quantitatis ratione, continens.

Plerumque autem Epistrophen soni conjunctam habet: ut in illo divini Vatis Poemate.

Dare to be true; nothing can need a lye:
A fault that needs it most, grows two thereby.

55. Quid est Metrum?

METRUM est numerus Poeticus certis pedibus constans quorum ultimus ultimum habet indifferentem.

N. B. Hujus numeri gratiâ *Metaplasmus* (i. e. transformatio quædam dictionis) permittitur, quando scil. aliquid in eâ deficit, redundat, vel immutatur.

56. *Quot sunt Metaplasmi Species?*

Metaplasmi quatuor sunt Species.

I. In Elidendo, 2.	Synalœpha, Eclipsis,	Quæ omnia nota sunt ex Grammaticâ.
II. In addendo & auferendo, 6.	Prosthesis, Aphæresis, Epenthesis, Syncope, Paragoge, Apocope.	
III. In Distrahendo & contrahendo, 2.	Diæresis, Synæresis.	
IV. In Immutando, 5.	Tmesis, Metathesis, Antithesis, Diastole, Systole.	

57. *Quid est Tmesis?*

TMESIS est, quæ compositæ vocis partes, alterius vocis interpositione, dissecat: ut Hor. *est quidam prodire tenus, si non datur ultra*, i. e. licet quadantenus prodire.

58. *Quid est Metathesis?*

METATHESIS est, quæ literam eandem transponit: ut, *pistris* pro *pristis*, *Timbre* pro *Timber*. Virg. Æn. 3. de Syllâ.

Prima hominis facies, & pulchro pectore virgo
Pube tenus; postrema immani corpore pistris,
Nam tibi Timbre caput Evandreus abstulit ensis. Æneid. 2.

59. *Quid est Antithesis?*

ANTITHESIS est, quæ literarum unam pro aliâ ponit: ut *Olli* pro *illi*, *vortunt* pro *vertunt*. *optumè* pro *optimè*?

60. *Quid est Diastole?*

DIASTOLE est, quæ brevem syllabam producit: ut,

Molle meum levibus cor est violabile telis, Ovid.

Cum

Cum muliere *marem sociali fœdere jungens.* Maur. *Ubi syllabæ, naturâ breves in* cor *&* muliere, *per Diastolen producuntur.*

61. *Quid est Systole?*

SYSTOLE est, quæ longam Syllabam corripit; ut, *tulerunt, palus?*

Matri longa decem tulerunt fastidia menses. Virg.
Regis opus sterilisque diu palus, aptaque remis.
Horat. Pro *tulerunt, palus.*

Quæ ad numeri Poetici, sive carminis rationem pertinent, à Grammaticis petenda sunt, quamvis in Rherorîcâ tradi debent.

CAP. XI.

62. *Quid est Numerus Oratorius?*

NUMERUS ORATORIUS est, qui ex pedibus quidem constat, sed incertis & liberis. Hactenus de Figurâ in soni dimensione.

63. *Quotuplex est Figura in soni repetitione?*

Figura in soni repetitione duplex est:

- soni scil. similis
  - Continuè, sententia, vel
    - eadem —— Epizeuxis.
    - diversa —— Anadiplosis.
  - disjunctè, loco
    - eodem, idque vel
      - principiis — Anaphora.
      - clausulis — Epistrophe.
      - utrisqve —— Symploce.
    - diverso, i.e. initio, & fine
      - ejusdem sententiæ —— Epanalepsis.
      - diversarum sententiarum — Epanodos.
- leviter dissimilis.
  - diversæ / ejusdem — originis
    - Paronomasia.
    - Polyptoton.

CAP. XII.

64. *Quid est Epizeuxis.*

EPIZEUXIS est, quando sonus similis continuè in eâdem sententiâ iteratur.

65. *Quotuplex est?*

Duplex est: vel in { parte vocis— } principii, { voce integrâ } finis.

Principii: ut, Ovid, Met. 1.

O Utinam possem populos reparare paternis
Artibus, atque animos formatæ infundere terræ!

Finis: ut, Arusp. resp.

Titus Annius ad illam pestem comprimendam, extinguendam, funditùs delendam natus esse videtur.

In voce integrâ: ut Virg. Eccl. 6.

Ipsa sonant arbusta, Deus, Deus *ille, Menalca,*
Si, nisi quæ facie poterit te digna videri.
Nulla futura tua est, nulla futura tua est,

66. *Quid est Anadiplosis?*

ANADIPLOSIS est, quando sonus similis continuè in diversis sententiis, *i. e.* in fine præcedentis, & Principio sequentis repetitur: ut, Virg. Eccl. 10.

Pierides, vos hæc facietis maxima Gallo,
Gallo, *cujus amor tantùm mihi crescit in horas.*

67. *Quid est Climax?*

CLIMAX est, quando Anadiplosis pluribus gradibus continuatur: ut, ad Heren. *Quæ reliqua spes libertatis manet, si illis, & quod libet, licet; & quod licet, possunt; & quod possunt, audent; & quod audent, faciunt; & quod faciunt, vobis molestum nen est.*

CAP. XIII.

68. *Quid est Anaphora?*

ANAPHORA est, quâ similis sonus iteratur in principiis sententiarum: ut, Vir. Georg. 5.

Te, dulcis conjux, Te solo in littore secum,
Te veniente die, Te decedente, canebat.

69. *Quid est Epistrophe?*

EPISTROPHE est, quâ similis sonus in clausulis iteratur: ut, pro Pomp. *Ut ejus voluntatibus non solum cives assenserint, socii obtemperarint, hostes obedierint, sed etiam venti tempestatesque obsecundarint.*

70. *Quid est Symploce?*

SYMPLOCE est, quâ similis sonum in principiis & clausulis iteratur: ut, Agr. 1. Quis *legem tulit?* Rullus. Quis *majorem populi partem suffragiis privavit?* Rullus. Quis *Commitiis præfuit?* Rullus.

CAP. XIV.

71. *Quid est Epanalepsis?*

EPANALEPSIS est, qua similis sonus in principio & clausulà ejusdem sententiæ repetitur: ut, Æneid. 1.

Multa *super Priamo rogitans, super Hectore* multa.

72. *Quid est Epanados?*

EPANODOS est, quâ similis sonus in principio & clausulâ diversarum sententiarum, sed intercedente Anadiplosi iteratur: ut, Virgil. Eclog. 8.

Crudelis Mater *Magis, an Puer improbus ille?*
Improbus ille Puer, crudelis tu quoque Mater.

Whether the worst, the Child accurst, or else the cruel Mother?
The Mother worst, the Child accurst, As bad th' one as th' other.

CAP. XV.

73. *Quid est Paronomasia?*

PARONOMASIA est, cum dictio, literæ aut syllabæ alicujus commutatione, significatione quoque commutatur: ut, Cat. 1. *Non* emissus *ex urbe, sed* immissus *in urbem esse videatur.*

74. *Quid est Polyptoton?*

POLYPTOTON est, cum ejusdem originis variis casibus voces inter se consonant: ut, Virg. Æn.4.

Mors mortis morti mortem nisi morte dedisset.
Æternæ vitæ janua clausa foret.

CAP. XVI.

75. *Quid est Figura Sententiæ?*

FIGURA SENTENTIÆ est Figura, quæ totam Sententiam aliquo animi motu afficit.

76. *Quotuplex est?*

Duplex, est in
- Logismo.
  - 1. Ecphonesis.
  - 2. Revocatio Sui-ipsius quæ, vel
    - Antecedentis correctio — Epanorthosis.
    - Consequentis reticentia — Aposiopesis.
  - 3. Apostrophe.
  - 4. Prosopopœia.
- Dialogismo. *Vid. Quest 92.*

77. *Quid est Logismus?*

Logismus est, quando sine collocutione sententia figuratur.

78. *Quotuplex est?*

Quadruplex est: *Ecphonesis, & Sui-ipsius Revocatio, Apostrophe, & Prosopopœia.*

ECPHONESIS est Figura in Logismo per Adverbium Exclamandi expressum vel intellectum.

N. B. Ista Figura magnum prorsus est animi commovendi instrumentum, & quidem affectuum variorum.

79. *Quot modis fieri solet Exclamatio?*

1. Admirationis: ut, O *clementiam admirabilem!*
2. Desperationis: ut, O *frustra mei suscepti labores!*
3. Optationis: ut, O *utinam tunc, cum Lacedæ-*

Fieri solet per modum

mona classe petisset, Obrutus insanis esset adulter aquis!

4. Indignationis: ut, *O scelus! O pestes! O labes!*

5. Irrisionis: ut, *O stultos Camillos, Curios, Fabricios, Calatinos, Scipiones, Marcellos, Maximos! O amentem Paulum! rusticum Marium!*

Fieri solet per modum

6. Obtestationis; *Proh Deum atque hominum fidem.*

7. Gaudii: *O populares! ecquis me hodie fortunatior.*

8. Commiserationis & doloris, ubi usurpantur *ah, heu, eheu*: ut, Cic. Offic. 1. *O domus antiqua! heu, quam dispari Domino, dominaris!*

9. Invocationis vel compellationis ut, *Dii maris & cœli! Dignissime vir! Amplissime præsul!*

10. Deprecationis: ut, Æn. 1.

Dii tibi (siqua pios respectant numina, siquid
Usquam justitiæ est, & mens sibi conscia recti)
Præmia digna ferant!

11. Imprecationis, ut, Æn. 2.

At tibi pro scelere (exclamat pro talibus ausis)
Dii (siqua est cœlo pietas, quæ talia curet)
Persolvant grates dignas!

80. *Quid est Epiphonema?*

EPIPHONEMA est exclamationis species, quæ ad finem rei narratæ & explicatæ addi solet: ut cum *Virgilius* exposuisset omnes causas, quibus *Juno* Romanos persequebatur, tandem acclamat, *Tantæ molis erat Romanam condere gentem.* Æneid.

81. *Quid est Revocatio Sui ipsius?*

REVOCATIO SUI IPSIUS est quando revocatur quippiam; & est ardentioris sermonis veluti refrigeratio.

82. *Quotuplex est?*

Duplex est: { Epanorthosis, aut
Aposiopesis.

 83. *Quid*

85. *Quid est Epanorthosis?*

EPANORTHOSIS est, quando antecedens aliquid corrigendo revocatur: ut, Ter Heaut. *Filium unicum adolescentulum habeo; ah! quid dixi? habere me: imo habui, Chreme: nunc habeam necne, incertum est.*

86. *Quid est Aposiopesis?*

APOSIOPESIS est, quâ sententiæ inchoatæ cursus revocatur, partem aliquam, quæ tamen intelligatur, reticendo: ut, Ter. Eun.

Ego te, furcifer, si vivo.

CAP. XVII.

Quid est Apostrophe?

APOSTROPHE est quando oratio ad alienam personam convertitur, quam instituta oratio requirit: ut, Metam. 1.

——— *Dii cæptis (nam vos mutâstis & illas)*

87. *Quot modis fieri solet Apostrophe?*

Apostrophe fit variis modis.

1. Ad Deum; ut, *sit misericordia tua, Jehovah, super nos, quemadmodum speramus in te.*
2. Ad Angelos bonos; ut, *Vos, sanctissimi Angeli, testes volo meæ innocentiæ.*
3. Ad Angelos malos; ut, *Sanguis Jesu Christi nos purgat ab omni peccato: quid ergo tibi vis, Satan, quando contrarium mihi insusurras?*
4. Ad Adversarios; ut, *Quousque tandem, Catilinâ, abutere patientiâ nostrâ?*
5. Ad ipsum Oratorem; ut, *quid perturbaris animâ meâ? quin te convertis ad Deum, inq; sinum ejus tuam exoneras solicitudinem.*
6. Ad Auditores præsentes; ut, *Te nunc appello, P. Scipio, te Metelle.*
7. Ad absentes; ut, *De rebus tuis gestis, M. Marcelle, nulla unquam conticescet ætas.*
8. Ad mortuos; ut, *Sic est, Auditores, Facundia ad omnia utilis. Provoco ad te, Cicero, Eloquentiæ parens.*
9. Ad bestias; ut, *Vos adeste, Ciconiæ, & ingratitudinem hominum redarguite.*

10. Ad

10. Ad res Inanimatas: ut, *Vos agri, vos parietes, obtestor; annon sudabatis, cum tantum fas hoc loci perpetrabatur?*

88. *Quid est Prosopopœia?*

PROSOPOPOEIA est, quâ alienam personam oratione nostra loquentem fingimus. Sic *Virg.* sub Æn. personâ:

O Socii! (neque ignari sumus ante malorum)
O passi graviora! dabit Deus his quoq; finem, &c.

89. *Quotuplex est?*

Duplex est: { Imperfecta, & Perfecta.

90. *Quid est Imperfecta?*

IMPERFECTA est, cùm sermo alienæ personæ leviter & oblique repræsentatur: ut, pro lege Manil. *Hi vos (quoniam liberè loqui non licet) tacitè rogant, ut se quoque, sicut cæterarum provinciarum socios dignos existimetis,* &c.

91. *Quid est Perfecta?*

PERFECTA est, cùm tota fictio personæ oratione nostrâ plenè repræsentatur.

CAP. XVIII.

92. *Quid est Figura in Dialogismo?*

FIGURA in DIALOGISMO est, cùm sententia figuratur in collocutione, quæ consistit in Interrogatione & Responsione.

93. *Quotuplex est?*

Duplex est
- Interrogatio.
  - Deliberatio
    - nobiscum — Aporia.
    - cum aliis — Anacœnesis.
  - Occupatio — Prolepsis & Prosapodosis
- Responsio.
  - facti / dicti — Condonatio — Epitrope. Synchoresis.

94. *Quid est Aporia?*

APORIA est deliberatio nobiscum, ut, Virg. Æn. 4.
En quid agam? rursusne procos irrisa priores
Experiar? Nomadumq; petam connubia supplex, &c.
Tandem responsio addubitationis sequitur:
Quin morere, ut merita es, ferroque averte dolorem.

95. *Quid est Anacœnosis?*

ANACOENOSIS est deliberatio cum aliis, ut, Cic. pro Quin. *Quin denique? quid censetis? cedo si vos in eo loco essetis, quid aliud fecissetis?*

96. *Quid est Occupatio?*

OCCUPATIO est, cùm alieni consilii interrogationem occupamus, eique responsionem subjicimus.

Hæc { à priore parte Prolepsis sive Ὑποφορὰ, à posteriore parte Prosapodosis Ἀνθυποφορὰ } dicitur,

Ὑποφορὰ objectionem proponit: cujus signa ferè sunt, *Etsi, licet, quanquam, dicat aliquis, quærat aliquis, miretur aliquis, at inquis, at inquiat, aliquis*, &c.

Ἀνθυποφορὰ objectioni respondet: cujus signa ferè sunt, *Tamen, ac inquam ego, respondeo hunc in modum, his talem comparatam volo responsionem*, &c.

N. B. Prolepsis ferè Prosopopœiam conjunctam habet;

ideoque alias { obliqua, directa } est.

OBLIQUA est, quæ imperfectam solummodo Prosopopœiam adjunctam habet; ut, Cic. pro Amer. *Credo ego vos (Judices!) mirari quid sit, quod cum tot summi Oratores hominesq; nobilissimi sedeam ego potissimùm surrexerim*, &c.

Tandem responsio subjungitur:
Quæ me igitur res præter cæteros impulit, ut causam Sexti Roscii reciperem?

DIRECTA est, quæ plenam habet Prosopopœiam; Cic.

Cic. pro Cælio. *Dicet aliquis, hæc igitur est tua disciplina? Sic tu instituis adolescentes?*

CAP. XIX.

97. *Quid est Epitrope?*

EPITROPE est, cum facti cujuspiam licentia condonatur.

98. *Epitrope quotuplex est?*

Epitrope duplex est: { Seria. Ironica.

Seria pro Flacco. *Tribuo Græcis litteras, do multarum artium disciplinam, non adimo sermonis leporem, ingeniorum acumen, dicendi copiam; denique etiam si qua sibi alia sumant, non repugno; testimoniorum religionem & fidem nunquam ista natio coluit.*

Ironica: ut,—*neque te teneo, neque dicta refello. I, sequere Italiam ventis; pete regna per undas.*

99. *Quid est Synchoresis?*

SYNCHORESIS est, cum dictum aliquod, aut argumentum condonatur: ut, *Sit sacrilegus, sit fur, sit flagitiorum omnium vitiorumque princeps; at est bonus Imperator.*

CAP. XX.

Hactenus de Elocutione, primâ Rhetorices parte, in Tropis & Figuris expositâ.

100. *Quid est Pronunciatio?*

PRONUNCIATIO est externa exornatio Orationis.

Quare dicitur Externa?

Externa dicitur ad differentiam Elocutionis, quæ est *interna* exornatio Orationis.

101. *Quot sunt Pronunciationis partes?*

Pronunciationis partes duæ sunt: { Vox, seu *Prolatio.* Gestus, sive *Actio.*

I. *Oratio non eodem tenore, sed gratâ vocis varietate Proferenda.* Perpetua enim *μονοτονία* turpis & ingrata est.

II. *Ne sit vox gravissima neve acutissima.* Nam submisso illo murmure debilitatur omnis intentio: contrà autem, omnia clamose dicere, insanum est: Et quod majus inscitiæ fuerit Argumentum, quàm clamore applausum quærere velle; quales veriùs *Clamatores* dixeris quàm *Oratores*. *Cicero* eos claudis esse similes dicebat; nempe, quia ut hi ob imbecilitatem suam ad equum confugiunt; ità isti in voce Stentoreâ tanquam in jumento, fiduciam omnem apud imperitiores ponunt. Atqui, ut benè olim dictum fuit cognoscitur Orator *οὐκ ἐκ τῆς φωνῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς γνώμης, non ex voce, sed ex mente.* Voss.

III. *Singulæ cujusque Dictionis Syllabæ, præsertim extremæ, distinctè & clarè proferantur.*

Quia terminationis occultatio occultat ferè sensum sententiæ; hic tamen supina Discentium (ut non dicam Docentium) negligentia in Scholis nonnullis nimiùm peccatur.

IV. *Emphatica, aliaque præcipuæ notæ verba, præsertim Antitheta seu invicem respondentia, paulò altiorem vocis & tonum & sonum requirunt:* ut,

An lingua & ingenio *patefieri aditus ad civitatem potuit*, manu & virtute *non potuit?* Hìc verba emphatica, *linguâ* & *manu*, *ingenio* & *virtute* invicem respondent: ideóque clariori voce proferenda sunt.

V. *Vox quantum ad Orationis partes:*

1. *In exordiis* submissa ac verecunda.
2. *In narratione*, simplex & aperta, familiari colloquio similis.
3. *In positione*, tardior & clarior.

4. *In*

4. *In Confirmatione* ſit varia, nempe in
- *explicando*, recta & media inter acutam & gravem.
- *probando*, gravis, agilis, & acris.
- *amplificando*, contenta, fortis, & penetrans.

5. *In confutatione*, ſit vehementior & ſeverior, & ſi efferenda ſit Ironia, jocoſa.
6. *In epilogo*, excitata, quaſi parta Victoria.

VI. *Ratione Affectuum, ſit Vox*

1. *In miſeratione* flexibilis, plena, interrupta, flebilis.
2. *In iracundia*, acuta, incitata, crebrò interrupta, nutans, vacillans, & proferens verba tertiata.
3. *In metu & verecundia*, contracta, demiſſa, hæſitans, & abjecta.
4. *In voluptate*, lenis, tenera, effuſa, hilarata, remiſſa.
5. *In dolore ſine commiſeratione*, gravis & obducta ſono, & preſſu imo.
6. *In dolore cum commiſeratione*, triſtis, blanda, & ſubmiſſa.
7. *In* { *blandiendo*, *fatendo*. *ſatisfaciendo*, *rogando*, *ſuadendo*, } lenis & ſubmiſſa,
8. *In* { *monendo*, *promittendo*, } gravis ac fortis.
9. *In conſolando*, triſtis, blanda, & ſubmiſſa.
10. *In laudando*, *gratiarum actione*, *& ſimilibus*, læta, magnifica, & ſublimis.

De Geſtu Regulæ.

Quæ ſunt de Geſtu { Totius Corporis. Singularum partium.

Totius

Totius Corporis.

I. *Corpus inter perorandum ſit ſecundum naturam erectum & elevatum.*

II. *Corpus moderatè moveatur*; ne ſit immobile inſtar trunci, aut agitetur inſtar rami à ventis impulſi.

Singularium partium.

III. *Caput* erigatur in causâ bonâ, demittatur modice ad ſignificandum modeſtiam, verecundiam, & humilitatem : cætera ſit erectum ſecundum naturam.

IV. *Oculi* aperti ſignificant favorem, immoti & blandi fiduciam, immoti & rigidi vehementiam, conniventes diſſimulationem, expectationem, & admirationem.

V. *Cervice* utendum erecta, non tamen rigidâ.

VI. *Humeri* non alleventur nimis, aut contrahantur.

VII. *Brachia* modice projiciantur, & dextrum potiùs quàm ſiniſtrum faciat geſtum.

VIII. *Manus* optimè à ſiniſtro incipiat latere, ac dextro deponitur.

IX. *Pectus* feriatur, & Femur in affectibus vehementioribus.

In *Pedibus* obſervetur { Status. Inceſſus.

In dextrum aut lævum latus vacillare, alternis pedibus inſiſtendo, ridiculum eſt. *Supploſio* tamen *pedis* in contentionibus & incipiendis & finiendis eſt opportuna.

Inceſſu

Inceſſus permiſſus eſt Oratori, ſed rarus, & tantùm in cauſis publicis, ubi ſuggeſtum amplum & ſpatioſum eſt : diſcurſare autem ineptiſſimum.

Atque hæc de Geſtu Corporis ſufficiat monuiſſe : reliqua, quæ ad actionem pertinent, exercitationi relinquemus ; cui plus hoc agendi artificium debet quàm Præceptis.

FINIS.

Δόξα τῷ Θεῷ.

APPENDIX
DE
FIGURIS SECUNDARIIS

Primariis Dictionis ſententiæ Figuris (οἷον ἐν προσ-θήκης μέρει) adjiciantur totidem in utroque ſecundariæ.

Figuræ Dictionis octo;

1. *Ellipſis,*	5. *Hyperbaton,*
2. *Pleonaſmus,*	6. *Zeugma,*
3. *Aſyndeton,*	7. *Antitheſis,*
4. *Polyſyndeton,*	8. *Græciſmus.*

Quæſt. 1. *Quid eſt Ellipſis.*

ELLIPSIS eſt, quando Verbum aliquod in conſtructione neceſſarium, omittitur, ad exprimendum Affectum. Ita *Admirationem* præ ſe fert imperfecta illa Veneris locutio, *Æn.* 1. *Sed vos qui tandem?* Ubi omittitur [*eſtis*] Et illa Pamphili *indignationem*; Ter. Act. 1. Scen 5. *Tantamne rem tam negligenter agier*; Ubi deeſt [*decet*].

2. *Quid eſt Pleonaſmus?*

PLEONASMUS eſt, quando verbum aliquod in oratione redundat.

N. B. Indicat autem, cum Emphaſi, vehementiam, aut certitudinem; ut, Ubi gentium? Hiſce oculis vidi. *Senſui talem Emphaſin non habet, otioſus eſt & vitiis.*

3. *Quid eſt Aſyndeton?*

ASYNDETON eſt, quando in vocabulorum congerie omittitur Conjunctio copulativa, ob celeritatem & acrimoniam; ut, *Tot res repente circumvallant, unde emergi non poteſt; vis, egeſtas, injuſtitia, ſolitudo, infamia.* Ubi ſingulæ voces aſyndetæ ſunt emphaticæ.

4. *Quid est Polysyndeton ?*

POLYSYNDETON est, quando Conjunctiones, ob orationis gravitatem, neque etiam sine emphasi, redundant ; ut, *Liv.* lib. 8. Dec. 3. *Et somnus, & vinum, & epulæ, & scorta, & balnea, corpora atque animos enervant.*

5. *Quid est Hyperbaton ?*

HYPERBATON est verborum a recto constructionis ordine in alium concinniorem, elegantiæ & varietatis ergô, transpositio : ut, in primâ primæ orationis sententiâ. *Quæ res in civitate duæ plurimum possunt, eæ contra nos ambæ faciunt in hoc tempore, summa gratia & eloquentia ; quarum alteram (C. Aquilli !) vereor, alteram metuo : eloquentia Q. Hortensii ne me dicendo impediat, nonnihil commoveor ; gratia S. Nævii, ne P. Quinctio noceat, id vero non mediocriter pertimesco.* Naturalis enim ordo longè diversus est : *Gratia & eloquentia summa, quæ duæ res possunt plurimum in civitate, ambæ eæ faciunt contra nos in hoc tempore : quarum vereor alteram, (C. Aquilli !) metuo alteram : commoveor nonnihil, ne eloquentia Q. Hortensii impediat me dicendo : pertimesco vero id non mediocriter, ne gratia S. Nævii noceat P. Quinctio.* Quam hic ordo absonus, quam ingratus foret !

6. *Quid est Zeugma ?*

ZEUGMA est, cùm Verbum aliquod, aut Adjectivum, semel in sententiâ expressum, ad plura diversorum Generum, Numerorum, aut Personarum, supposita refertur, cum quorum proximiori concordat ; ut, *Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia.*

Est autem duplex :

Protozeugma ; cùm vox illa communis exprimatur in principio : ut,

——Sunt *nobis mitia poma,*
Castaneæ molles, & pressi copia lactis.

Mesozeugma ; cùm in medio : ut,

Semper honos, nomenque tuum *laudesque manebunt.*

Hypozeugma ; cùm in fine : ut, Ovid.

Non Venus & vinum sublimia pectora fregit.

7. *Quid est Antithesis.*

ANTITHESIS est, cùm Opposita (seu Antitheta) in oratione invicem respondent : ut, *Obsequium amicos, Veritas odium parit.*

8. *Quid est Græcismus?*

GRÆCISMUS [sive Hellenismus] est, quando constructio Græcæ linguæ propria in sermone Latino usurpatur : ut, *Canum degeneres caudam sub alvum reflectunt. Nigra lanarum nullum colorem bibunt.* Sic Græci; Isocr. Αἰσχρὸν γὰρ τοὺς μὲν γραφεῖς ἀπεικάζειν τὰ καλὰ τῶν ζώων τοὺς δὲ παῖδας μιμεῖσθαι τοὺς σπουδαίους τῶν γονέων.

His addantur,

HYSTEROLOGIA [sive Histeron-Proteron] cum in oratione, quod naturæ ordine præcedit, sequitur : ut, Virg.

Postquam alios tetigit fluctus, & ad æquora venit.

ANTIPTOSIS est, cùm Casus pro Casu ponitur : ut, *Urbem quam statuo, vestra est* ; pro *Urbs.*

HYPALLAGE est, cùm duæ dictiones commutant Casus : ut, *Dare classibus Austros* ; pro *dare classes Austris.*

Figuræ Sententiæ decem :

1. *Parrhesia,*
2. *Erotesis,*
3. *Parenthesis,*
4. *Parathesis,*
5. *Periphrasis,*

6. *Synonymia,*
7. *Hypotiposis,*
8. *Præmunitio,*
9. *Transitio,*
10. *Rejectio,*

Quest.

Quest. 1. *Quid est Parrhesia?*

PARRHESIA est, cùm rem invidiosam, aut odiosam libere eloquimur apud eos, quos vereri debemus. Et est duplex: vel quâ crimen nobis intentatum confidenter fatemur & defendimus, vel quâ aliis crimina audacter objectamus & reprehendimus.

2. *Quid est Erotesis?*

EROTESIS est, locutio, quâ aut

1. Sciscitamur; ut,

——— *cujum pecus? an Meliboei?*

2. Instamus; ut,

Quousque tandem, Catilina, abutere patientiâ nostrâ.

3. Contrarium vehementer enunciamus: Interrogatio enim affirmativa vehementer negat; negativa vehementer affirmat.

3. *Quid est Parenthesis?*

PARENTHESIS est, sententiola sententiæ partibus commodè inserta; sed nec cum priori, nec cum posteriori cohærens. De quâ duæ notentur Regulæ.

1. Nec longa, nec frequens sit: quia hiulcam reddit orationem & obscuram.
2. Parenthesis Parenthesi rarò inseratur.

4. *Quid est Parathesis?*

PARATHESIS est, quando declarationis & distinctionis gratiâ, nomen nomini in eodem Casu opponitur: ut, *Lupum* [piscem] *non vidit Italia.*

5. *Quid est Periphrasis?*

PERIPHRASIS est rei, quæ verbo uno dici potest, per plura explicato.

N. B. Hæc quatuor præcipuè modis fit:

1. Cùm Patria, Secta, aut Facinus proprii nominis loco ponitur: ut, *Venusinus poeta*, pro *Horatio*; *Sulmonensis vates*, pro *Ovidio*; *Peripateticæ Scholæ Princeps*, pro *Aristotele*; *Stoicæ familiæ pater*, pro *Zenone*; *Eversor Carthaginis*, pro *Scipione*; *Trojani belli scriptor*, pro *Homero*; Ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας, *Stephanus*;

Stephanus; Ὁ τῶν στάσεων ἐξηγητής, *Hermogenes rhetor*; Ἀλεξανδρεὺς ῥήτωρ, ὁ τὰ ἐρωτικὰ παίξας, *Achilles Statius.*

2. Etymologiâ cùm videlicet nominis rationem explicamus: ut *Alienæ hæreditatis captator*, pro *Hæredipeta*; *Vir, ſapientiæ ſtudioſus*, pro *Philoſopho*; *Veri Dei cultor*, pro *Chriſtiano.*

3. Notatione cùm notis ac ſignis quibuſdam accidentium rem quampiam depingimus; ut, *Caput uno ſcalpit digito*, pro *molli*. *Cubito ſe emungit*, pro *Salſamentario.*

4. Finitione: ut, *Ars ornatè dicendi*, pro *Rhetorica*. *Legum ac civium libertatis Oppreſſor*, pro *Tyranno.*

6. *Quid eſt Synonymia?*

SYNONYMIA [ſive Pallilogia] eſt congeries Synonymorum: ut, Virg. Æn.

Quem ſi fata virum ſervant, ſi veſcitur aura
Ætherea, nec adhuc crudelibus occupat umbris
Non metus———

7. *Quid eſt Hypotypoſis?*

HYPOTYPOSIS eſt, cùm res tota ita particulatim & ordine exprimitur, ut coràm videri videatur.

8. *Quid eſt Præmunitio?*

PRÆMUNITIO [ſive Præparatio] eſt, quando adverſus eorum, qui dicturi ſumus, reprehenſionem, nos præmunimus, rationem aliquam aut cauſam prætendentes.

9. *Quid eſt Tranſitio?*

TRANSITIO eſt, quâ connectuntur partes orationis.

Duplex eſt.

1. Perfecta; quâ dicitur & quid dictum ſit, & quid dicendum: ut, Virg. Georg. 2.

Hactenus arvorum cultus, & ſidera cæli,
Nunc te, Bacche, canam, &c.

2. Imper-

2. Imperfecta; quâ aut quid dictum, aut quid dicendum sit, dicitur: ut Sallust. in Jugurth. *De Africa & ejus incolis ad necessitudinem rei satis dictum.*

Fit octo modis.

I. Ab æquali: ut, *At hæc erant jucundissima, nec minus voluptatis attulerunt illa.*

II. Ab inæquali: ut, *Sed hæc utcunque ignoscenda quis ferat? audistis gravissima, sed audietis graviora.*

III. A simili: ut, *Hæc perfida designavit, cujus generis sunt & illa, quæ Romæ patrâsse dicitur.*

IV. A contrario: ut, *Sed hæc juvenis peccavit, nunc senis virtutes audietis.*

V. A diverso: ut, *De moribus habet, nunc de doctrina reliquum est ut dicamus.*

VI. Quasi per occupationem: ut, *Jam ad reliqua properabimus, si prius illud unum adjecerimus.*

VII. Per reprehensionem: ut, *Quid his immoror? ad id, quod est hujus causæ caput, festinet oratio.*

VIII. A consequentibus, sive à relativis, ut, *Habes quid in illum contulerim beneficiorum, nunc quam gratiam mihi tulerit, audi.*

10. *Quid est Rejectio?*

REJECTIO est, cùm aliquid aut in alium locum, aut in aliud tempus rejicimus: aut omnino à causâ & oratione nostrâ removemus: ut, *Sed de Lucullo alio dicam loco; & ita dicam, ut neque vera laus ei detracta oratione mea, neque falsa affecta esse videatur.*

De his rebus alio tempore dicetur.

N. B. Scitum est causam in tempora conferre, est afferre plura, si cupias, non queas.

Omnia ferè hujus Artis Vocabula (ut & aliarum) origine Græca ſunt. Horum igitur natales indigitare, Etymologiæque rationem, in Juniorum gratiam, explicare, & hoc in loco ſubjicere viſum eſt.

Πρὸς τὸ ὀρθῶς διδάσκειν δεῖ πρῶτον ἐξετάζειν τὰ ὀνόματα.

RHETORICA [ſubintellige *Ars* vel *facultas*,] Ῥητορικὴ (ſcil. τέχνη) à ῥέω *dico*: quia eſt ars ornate dicendi. Ῥέω autem hoc modo formatur: (εἴρω *dico* eſt inuſitatum) Futurum, ἐρῶ, Ἰωνικῇ διαλύσει ἐρέω *dicam*; unde deducitur Præſens novum, ἐρέω *dico*, καθ' ἀφαίρεσιν, ῥέω, (ſicut ab ἐρύω fit ῥύω) Futur. ῥήσω. Præter. ἔρρηκα, Atticè εἴρηκα, (ut εἴληφα pro λέληφα) Præt. Paſſ. ἔῤῥημαι--ἔῤῥησαι--ἔῤῥηται. Unde ῥῆμα---ῥῆσις---ῥήτωρ & ῥητορική.

Tropus τρόπος à Præt. Med. τέτροπα, quod à τρέπω *muto, immuto*: eſt enim λέξεων ἀπότροπὴ *deflexio à communi uſu, & propriâ ſignificatione*. Cic. lib. de clar. Orat. *Ornari orationem Græci putant, ſi verborum immutationibus utantur; quas appellant τρόπους: & ſententiarum, orationiſque formis, quas vocant σχήματα.*

Catachreſis, κατάχρησις, *abuſio*: à καταχράομαι, --ῶμαι *abutor*, quia alienis abutimur, cum propria deficiunt: à χράομαι. Præ. κέχρημαι, κέχρησαι, &c. unde χρῆσις, & cum Præp. κατὰ (*contrarium ſignificante*) κατάχρησις.

Hyperbole, ὑπερβολὴ, *superlatio* : ab ὑπερβάλλω *supero*, quia alicujus augendi, minuendive causâ superat veritatem.

Auxesis, αὔξησις, *augmentum, incrementum* : ab αὐξέω ῶ *augeo*, (pro quo in usu est αὔξω *amplifico*,) quia amplificando rem auget.

Meiosis, μείωσις, *imminutio, extenuatio*, ἐλάττωσις, à μειόω ῶ *minuo, minorem reddo* : ex Comparativo μεῖον, ut Synonymum ἐλαττόω ex ἔλαττον.

Tapeinosis, ταπείνωσις, *humiliatio, submissio* : à ταπεινόω ῶ *humilem reddo, submitto*, quia hac Figura rei magnitudo & dignitas verbis minuitur.

Metalepsis, μετάληψις, *transumptio*, ἀπὸ τοῦ μεταλαμβάνω, quod inter alia significat *transumo*. Varie sumitur. *Apud Rhetores*, est status quidam, nempe controversia quædam judicium præcedens; ità dicitur, quia à judice in judicem, ab accusatore in accusatorem, à tempore in tempus, à loco in locum, vel deniq; cùm negatur agendum hac lege, hâc pœnâ ob hoc crimen, *Voss.* c. 10

Μετάληψις *apud Poetas* est cùm nomina ejusdem significationis inter sese permutantur: ut, cùm γλήνη (*pupilla*) ponitur pro *puella*; quin κόρη etiam illa duo significat. *Quintil.* l. 8. c. 5. *Superest ex iis, quæ aliter significant*, μετάληψις, *i.e.* transumptio, *quæ ex alio in aliud velut viam præstat. Tropus & rarissimus & maximè improprius. Est enim hæc in* Metalepsi *natura, ut inter id quod transfertur, sit medius quidam gradus, nihil ipse significans, sed præbens transitum ; quem Tropum magis affectamus, ut habere videamur, quam ut ullo in loco desideremus.* Itaque hæc *Metalepsis* est in unâ voce continuatio Tropi per successionem significationum : sicut *Allegoria* est continuatio Troporum in diversis dictionibus, & hæc aliquando confunduntur. Ideò *Eustathius* Μετάληψιν alicubi exponit

nit Ἀλληγορεῖν & Μεταλαμβάνειν, est & *Allegoricè significare.*

Μετάληψις *apud Grammaticos*, quæ alio nomine κλίσις, cujus est usus in constructione, cùm casus, qui præcedit, suam ἀκολουθίαν non servat, sed in alium μεταλαμβάνεται, aut μετακλίνεται. Cujus Schematis exempla vide apud *Eustath.* pag. 102.

Λαμβάνομαι. Perf. λέλημαι (Attice εἴλεμμαι) λέληψαι, &c. inde λῆψις, & cum Præp. μετ, Μετάληψις.

Allegoria, ἀλληγορία, *inversio, permutatio*, cùm aliud verbis, aliud sensu proponitur: ab ἄλλο & ἀγορέω *dico*: ἄλλο γὰρ ἀγορεύει, ἄλλο δὲ νοεῖ. Continet illa plures translationes & continuas, ideóque perpetua *Metaphora* dicta est: ut *Hor.* lib. 1. Od. 14.

O Navis, referent in mare te novi
Fluctus: O quid agis? fortiter occupa
Portum, &c.

In quâ *Navem* pro *Republica*, *Fluctuum tempestates* pro *bellis Civilibus*, *Portum* pro *Pace & Concordia* intelligi voluit.

Metonymia, μετωνυμία, *transmutatio*--- à Præpositione μετ & ὄνομα *nomen*. A *Fabio* exponitur nominis pro nomine positio; cujusvis (inquit) pro eo quod dicitur, causam, propter quam dicitur ponere.

Ironia, εἰρωνεία *simulatio, irrisio*: ab εἴρω *dico*, unde εἴρων *simulator, qui aliter dicit ac sentit*: ex quo εἰρωνεία accipi solet pro *dissimulatione*, quâ aliter sentimus, aliter loquimur.

Paraleipsis, παράλειψις, *præteritio*: à παραλείπω *prætermitto, omitto, relinquo*. Ea utimur, quia res notæ, aut parvæ sunt, aut quia ingratæ futuræ existimantur. Eadem & *Parasiopesis* dicitur.

Apophasis, ἀπόφασις, *negatio*: ab ἀπόφημαι *nego*.

Metaphora, μεταφορὰ *translatio*: à μεταφέρω *transfero.*

Synecdoche, συνεκδοχὴ, *comprehensio*: à συνεκδέχομαι *comprehendo*, vel *una excipio*; quia est Tropus quo ex uno plura intelligimus, parte totum, specie genus, præcedentibus sequentia, vel contra, *Quintil.* lib. 8. cap. 6.

At *Grammaticis* συνεκδοχὴ vocatur, cùm nomen aut verbum universale, restringitur ad partem, vel aliquid saltem speciale, quod per Accusativum effertur: ut, *rubet capillos. Synecdochen* autem appellant, quia particulare comprehenditur ab universali. Alii malunt vocare ἔλλειψιν Præpositionis *secundum*, ut apud Græcos intelligi solet κατά. *Voss.* Part. Orat. lib. 4. cap. 6.

Rhythmus, ῥυθμὸς, numerus, qualis est in Musicâ. Ῥυθμὸς ab Hesychio exponitur κανὼν μέτρον τρόπος, μέλος εὔφωνον, ἀκολουθία, τάξις, σύγκεισις, Suid. τάξις ἐμμελὴς ἀκολούθου ἁρμονίας.

1. *Est ordo motionis.* 2. *Numerus Musicus*, qui certo temporum spatio constat. 3. *Numerus Oratorius.* 4. *Numerus Poeticus*, præcipuè certa in versibus homœoptotis mensura, ἀπὸ τοῦ ῥύω--ῥύσω, ῥηματικὸν ὄνομα ῥυσμὸς, καὶ τροπῇ τοῦ σ εἰς θ ῥυθμὸς, ἢ ἐκ τοῦ ἐρύω, τὸ ἑλκύω ἐρυσμὸς, καὶ ἀφαιρέσει τοῦ ε καὶ τροπῇ--ῥυθμὸς, ut significetur æquabilis tractus, Etym. pag 706. 13.

Metrum, μέτρον, *mensura*, *modus*, deinde *carmen ex mensuris certorum pedum constans*, ἀπὸ τοῦ μείρω τὸ μερίζω, καὶ ἀριθμῷ γίγνεται μέρτρον καὶ ἀποβολῇ τοῦ ρ μέτρον, sicut à φέρω φέρετρον, & à λέγω λέκτρον, Etym. 541. 46.

Metaplasmus, μεταπλασμὸς, *transformatio* à μεταπλάττω *transformo*, *transmitto*, *transfiguro.*

Synalœpha, συναλοιφὴ, *vocalium commixtio*, *unio duarum syllabarum*, quantum ad vocales, *in unum*: a verbo συναλείφω *co-ungo*, *simul ungo*; Metapho-

ricè pro *commiſceo, confundo, in unum contraho*: ſic dicunt, τὸ α καὶ τὸ ο εἰς ω συναλείφεται, i. e. κιρνᾶται.

Ecthlipſis, ἔκθλιψις, *eliſio, extritio*: à verbo ἐκθλίβω *extero, elido, excludo.*

Proſtheſis, πρόσθεσις, *appoſitio*: à προστίθημι *appono.*

Aphæreſis, ἀφαίρεσις, *ablatio*: ab ἀφαιρέομαι *aufero.*

Epentheſis, ἐπένθεσις, *interpoſitio*: ab ἐπιτίθημι *interpono.*

Syncope, συγκοπὴ, *conciſio*: à συγκόπτω *concido.*

Paragoge, παραγωγὴ, *productio*, à παράγω *produco*: Tryphon προσχηματισμὸν vocat.

Apocope, ἀποκοπὴ, *abſciſſio*: ab ἀποκόπτω *abſcindo.*

Diæreſis, διαίρεσις: à διαιρέω *divido.*

Synæreſis, συναίρεσις, *contractio*: à συναιρέω *in unum contraho*; dicitur etiam ἐπισυναλοιφὴ *collitura* ab ἐπὶ *ad*, & συναλείφω *collino, commiſceo.*

Tmeſis, τμῆσις, *ſectio, diviſio*: à τέμνω *ſeco*; Pr. Paſſ. τέτμημαι-σαι-ται unde τμῆμα, τμῆσις, τμητός.

Metatheſis, μετάθεσις, *tranſpoſitio*: à μετὰ & τίθημι *pono.*

Antitheſis, ἀντίθεσις, ab ἀντὶ & τίθημι.

Diaſtole, διαστολὴ, *extenſio, diductio, dilatatio*: figura, quâ ſyllaba contra naturam extenditur, profertúrque ore διεσταλμένῳ, *diducto*, & *dilatato*; cùm tamen ſit pronuncianda συνεσταλμένῳ, i. e. *contracto*: à στέλλω, Præt. M. ἔστολα. unde cum Præp. διὰ, διαστολή. Aliter vocatur ἔκτασις, i. e. *extenſio.*

Syſtole, συστολὴ, *correptio*: cui opponitur διαστολὴ à Pr. M. ἔστολα.

Epizeuxis, ἐπίζευξις, *adjunctio*: ab ἐπιζεύγνυμι *conjungo, deſuper innecto.*

Anadiploſis, ἀναδίπλωσις, *reduplicatio*: à Præp. ἀνὰ & διπλόω-ῶ-ώσω *duplico.*

Climax, κλίμαξ, *gradatio*: παρὰ τὸ κλίνω, Perf. pass. κέκλιμαι unde κλίμαξ.

Anaphora, ἀναφορὰ, *relatio*: ab ἀναφέρω, *refero.*

Epistrophe, ἐπιστροφὴ, *conversio*: ab ἐπὶ & στρέφω, *verto.*

Symploce, συμπλοκὴ, *complexio, complicatio*: à συμπλέκω, *complico, connecto.*

Epanalepsis, ἐπανάληψις, *resumptio*; verbum decomp. ab ἐπὶ, ἀνὰ & λαμβάνω. Perf. Pass. λέλημμαι, λέληψαι--inde λῆψις, & in compositione cùm Præp. ἐπανάληψις.

Epanodos, ἐπάνοδος, *regressio*: cùm per eadem recurrimus, verba inverso ordine relegentes: ab ἐπὶ & ἄνοδος, quod ab ἄνω & ὁδὸς.

Paronomasia, παρονομασία, *adnominatio*: à Præp: παρὰ & ὄνομα, *nomen.*

Polyptoton, πολύπτωτον, *variatio Casuum*; q. d. varie πτωτὸν, i. e. *cadens*; multitudo Casuum varietate distincta.

Logismus, λογισμὸς, à λογίζομαι, Præt. λελόγομαι.

Ecphonesis, ἐκφώνησις, *exclamatio*: ἀπὸ τοῦ ἐκφωνέω--ήσω.

Epiphonema, ἐπιφώνημα, *acclamatio*: ab ἐπιφωνέω, *acclamo.*

Epanorthosis, ἐπανόρθωσις, *correctio*: ab ἐπανορθόω, *corrigo.*

Aposiopesis, ἀποσιώπησις, *reticentia*: ab ἀπὸ & Σιωπάω--ήσω *obticeo.*

Apostrophe, ἀποστροφὴ *aversio*: ab ἀπὸ & στρέφω.

Prosopopœia, προσωποποιία, *fictio personæ*: à πρόσωπον, *persona* & ποιέω.

Aporia, ἀπορία, *addubitatio*: ἀπὸ τοῦ ἀπορέω, Fut. ἀπορήσω, καὶ ἀποροῦμαι, *ambigo, dubito, hæreo animo, pendeo.*

Anacœnosis, ἀνακοίνωσις, *communicatio*: ab ἀνὰ & κοινόω, *communico.*

Prolepsis,

Prolepsis, πρόληψις, *occupatio, anticipatio* : à πρὸ & λαμβάνω, Præt. λέλημμαι, λέληψαι, &c. unde λῆψις, & cum Præp. πρόληψις.

Prosapodosis, προσαπόδοσις, *redditio* : à προσαποδίδωμι, *reddo, insuper do, addo.*

Hypophora, ὑποφορὰ, *objectio* : ab ὑποφέρω *objicio.*

Anthypophora, ἀνθυποφορὰ, *subjectio* : Quint. l. 9. ab ἀνθυποφέρω, *per sermonis exceptionem objicio, tacitè adversarii objectionibus occurro.*

Epitrope, ἐπιτροπὴ, *permissio* : ab ἐπιτρέπω *permitto, concedo.*

Synchoresis, Συγχώρησις, *concessio* : à Συγχωρέω *concedo.*

Ellipsis, ἔλλειψις, *defectus* : ab ἐλλείπω *deficio.*

Pleonasmus, πλεονασμὸς, *redundantia* : a πλεονάζω *redundo.*

Asyndeton, ἀσύνδετον, *inconjunctum* ; vocatur διάλυτον *dissolutum* : oratio, in quâ omittuntur copulativæ particulæ ; ut *veni, vidi, vici* : ab α privativâ particulâ, & σύνδετος *colligatus*, à δέω *ligo.*

Polysyndeton, πολυσύνδετον, *varie & multipliciter conjunctum* : à πολὺς & σύνδετος.

Hyperbaton, ὑπέρβατον, *transgressio* : ab ὑπερβαίνω *transgredior.*

Zeugma, ζεῦγμα, *junctura, junctio* : à ζεύγνυμι, *jungo.*

Antithesis, ἀντίθεσις, *oppositio* vel ἀντίθετον, *oppositum* : ab ἀντὶ, i. e. *contra*, & θέσις, *positio* à τίθημι.

Græcismus, γραικισμὸς, *imitatio Græcorum* : Γραικὸς *Græcus*, Rex quidam à quo Græcia appellatur, *v. Plin. l. 4. c. 7. Steph. Byz.* Γραικὸς ὁ Θεσσαλοῦ υἱὸς, ἀφ' οὗ Γραικοὶ οἱ Ἕλληνες. Eadem Figura dicitur Hellenismus. Ἑλληνισμὸς, *Græcorum imitatio* ; ab Ἕλλην---ηνος, *Hellen, Deucalionis* filius, à quo Græci dicuntur Ἕλληνες--ἑλληνίζω *Græcè loquor.*

Hysterolo-

Hysterologia, ὑστερολογία, cùm *posterius dicitur quod ordine prius.* Aliter dicitur ὕστερον-πρότερον, & πρωθύστερον, ab ὕστερος & λόγος.

Antiptosis, ἀντίπτωσις, *casus pro casu positio*: ab ἀντὶ *pro*, & πτῶσις *casus.*

Hypallage, ὑπαλλαγὴ, *immutatio*: ab ὑπὸ & ἀλλάττω *muto.*

Parrhesi, παῤῥησία, *licentia, loquendi libertas & audacia*: quasi πανρησία, à πᾶν- & ῥῆσις *licentia loquendi*, quâ videlicet omnia dicuntur, etiam quæ tacenda videri possunt. Hinc παῤῥησιάζομαι (ἐλευθεροστομῶ) *liberè loquor.* Παῤῥησιαστικῶς *liberè loquendo.*

Erotesis, ἐρώτησις, *interrogatio*: ab ἐρωτάω *interrogo.*

Parenthesis, παρένθεσις, *interpositio*; ab παρεντίθημι *infero, interjicio.*

Parathesis, παράθεσις, *appositio*: à παρατίθημι *appono.*

Periphrasis, περίφρασις, *circumlocutio*, à περιφράζομαι, *circumloquor.*

Synonymia, συνωνυμία, *nominis communio*: *Synonymia*, i. e. vocabula idem significantia utiliter coacervantur. In eâ ferè posterius est exegeticum prioris : à σὺν & ὄνομα.

Hypotyposis, ὑποτύπωσις, *evidentia, & illustratio, quando res ita scribendo exprimitur, ut delineari videatur.* *Budæus*, ab ὑποτυπόω *per Figuram demostro*, χαρακτηρίζω.

Præmunitio, προκατασκευὴ, *præparatio, præstructio*: à προκατασκευάζω *præparo, præstruo*; & *præmolior quippiam ad id quod cupio efficere.*

Transitio, μετάβασις à μεταβαίνω *transeo.*

Rejectio, ἀποδίωξις, *expulsio*: ab ἀποδιώκω *fugo, sequor, excello.*

I N-

INDEX.

FINIS.

Aucon Ego sum dominum Ettte
I am the Lord and master Ephraim

